

RODO

OCHRONA DANYCH OSOBOWYCH W STOSUNKACH PRACY

Edyta Jagiełło-Jaroszewska, Daria Jarmużek
Paulina Zawadzka-Filipczyk

RODO 2018

RODO

OCHRONA DANYCH OSOBOWYCH W STOSUNKACH PRACY

Edyta Jagiełło-Jaroszewska, Daria Jarmużek
Paulina Zawadzka-Filipczyk

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 25 maja 2018 r.

Wydawca

Magdalena Stojek-Siwińska

Redaktor prowadzący

Adam Choiński

Opracowanie redakcyjne i łamanie

JustLuk

Poszczególne rozdziały przygotowały:

Edyta Jagiełło-Jaroszewska: rozdz. V, VI, XI

Daria Jarmużek: rozdz. IV, VII, VIII

Paulina Zawadzka-Filipczyk: rozdz. I–III, IX, X

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2018

ISBN 978-83-8124-577-7

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 22 535 82 19

e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	11
Rozdział I	
Zagadnienia wstępne	15
1.1. Idea zmiany stanu prawnego w zakresie ochrony danych osobowych	15
1.2. Ochrona danych osobowych – podstawy prawne	17
1.2.1. RODO	20
1.2.2. Przepisy krajowe	25
1.3. Słowniczek RODO – podstawowe definicje	28
Rozdział II	
Zasady przetwarzania danych osobowych	41
2.1. Katalog podstawowych zasad ochrony danych	41
2.2. Koncepcje <i>privacy by design</i> i <i>privacy by default</i>	47
2.3. Na czym polega rewolucyjność RODO?	48
Rozdział III	
Podstawy przetwarzania danych osobowych przez pracodawcę	50
3.1. Przesłanki dopuszczalności przetwarzania danych	50
3.1.1. „Zwykłe” dane osobowe	54
3.1.2. Dane osobowe wrażliwe	56
3.2. Zgoda pracownika na przetwarzanie danych	58

Rozdział IV

Zakres dopuszczalnego gromadzenia i przetwarzania danych osobowych pracowników przez pracodawcę	70
4.1. Ochrona danych osobowych kandydata	
w procesie rekrutacji	70
4.1.1. Jakie dane osobowe kandydata można przetwarzać? ...	71
4.1.2. Inne dane osobowe kandydata niż wskazane w Kodeksie pracy	75
4.1.3. Polecenia rekrutacyjne	79
4.1.4. Obowiązki pracodawcy w procesie rekrutacji	80
4.1.5. Dane osobowe kandydata a zakończenie rekrutacji ...	83
4.2. Ochrona danych osobowych pracownika w toku zatrudnienia	84
4.2.1. Rozpowszechnianie wizerunku pracownika w sieci wewnętrznej	87
4.2.2. Publikacja danych pracownika i jego zdjęcia w Internecie	88
4.2.3. Dane biometryczne	89
4.2.4. Monitoring	93
4.3. Ochrona danych osobowych pracownika po zakończeniu zatrudnienia	101
4.4. Ochrona danych osobowych w przypadku pracy tymczasowej	107
4.5. Ochrona danych osobowych w przypadku zatrudnienia cywilnoprawnego	108

Rozdział V

Obowiązki pracodawcy jako administratora danych	110
5.1. Ocena ryzyka oraz środki techniczne i organizacyjne zapewniające bezpieczeństwo zgromadzonych danych	110
5.2. Dokumentacja wewnętrzna dotycząca ochrony danych osobowych	123
5.2.1. Polityka ochrony danych	124
5.2.2. Rejestr czynności przetwarzania	125
5.2.3. Zgłaszanie naruszenia ochrony danych osobowych organowi nadzorczemu	129

5.2.4. Dokumentacja naruszeń ochrony danych osobowych	135
5.2.5. Zawiadamianie osób, których dane dotyczą, o naruszeniu ochrony danych	136
5.2.6. Ocena skutków dla ochrony danych	141
5.2.7. Uprzednie konsultacje z organem nadzorczym	148
5.3. Wyznaczenie inspektora ochrony danych	152
5.4. Powierzenie przetwarzania danych osobowych usługodawcom pracodawcy	163
5.5. Przetwarzanie danych osobowych w ramach grupy przedsiębiorstw	173
5.6. Transfery danych osobowych w ramach EOG i do państw trzecich	176
5.7. Nadawanie upoważnień do przetwarzania danych osobowych	195

Rozdział VI

Prawa przysługujące pracownikowi, którego dane dotyczą	199
6.1. Zakres informacji podawanych osobie, której dane są zbierane	199
6.2. Dostęp do danych	208
6.3. Prawo do sprostowania danych	215
6.4. Prawo do usunięcia danych	217
6.5. Prawo do ograniczenia przetwarzania	222
6.6. Prawo do sprzeciwu	225

Rozdział VII

Postępowanie w sprawie naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych	229
7.1. Zasady prowadzenia postępowania kontrolnego	229
7.1.1. Organ prowadzący postępowanie	229
7.1.2. Jednoinstancyjność postępowania	230
7.1.3. Prawo organizacji do udziału w postępowaniu	233
7.1.4. Odpowiednie stosowanie procedury administracyjnej	237
7.1.5. Wszczęcie postępowania kontrolnego	238

7.2. Prawa i obowiązki pracodawcy w postępowaniu o naruszenie przepisów o ochronie danych osobowych	239
7.2.1. Obowiązek przedstawienia tłumaczenia dokumentu sporządzonego w języku obcym	239
7.2.2. Prawo do zastrzeżenia tajemnicy przedsiębiorstwa ...	240
7.2.3. Zobowiązanie do ograniczenia przetwarzania danych osobowych	244
7.3. Konsekwencje stwierdzenia naruszeń	248

Rozdział VIII

Kontrola pracodawcy w zakresie realizacji obowiązków dotyczących ochrony danych osobowych	254
8.1. Zasady przeprowadzania postępowania kontrolnego	254
8.1.1. Organ prowadzący kontrolę	254
8.1.2. Rodzaje kontroli	259
8.2. Przebieg postępowania kontrolnego	261
8.2.1. Czas trwania kontroli PUODO	261
8.2.2. Upoważnienie do przeprowadzenia kontroli	262
8.3. Prawa i obowiązki kontrolującego w toku postępowania kontrolnego	265
8.3.1. Prawo wstępu na grunt oraz do budynków, lokali lub innych pomieszczeń	265
8.3.2. Prawo wglądu do dokumentów	266
8.3.3. Prawo przeprowadzania oględzin miejsc, przedmiotów, urządzeń, nośników oraz systemów informatycznych lub teleinformatycznych	267
8.3.4. Prawo żądania złożenia pisemnych lub ustnych wyjaśnień oraz prawo wezwania i przesłuchania w charakterze świadka	268
8.3.5. Prawo zlecenia sporządzania ekspertyz i opinii	269
8.3.6. Prawo korzystania z pomocy Policji	269
8.3.7. Prawo utrwalania przebiegu kontroli przy pomocy urządzeń rejestrujących obraz lub dźwięk	272
8.3.8. Prawo do przesłuchania pracownika kontrolowanego	274

8.4. Prawa i obowiązki pracodawcy w toku postępowania kontrolnego	275
8.4.1. Obowiązek zapewnienia warunków i środków niezbędnych do przeprowadzenia kontroli	275
8.4.2. Obowiązek sporządzenia kopii wydruków i potwierdzenia ich za zgodność z oryginałem	276
8.4.3. Obowiązek sporządzenia kopii informacji znajdujących się na nośnikach	277
8.4.4. Prawo do zgłaszania własnych wniosków dowodowych	277
8.4.5. Prawo do uczestniczenia w czynnościach kontrolnych	279
8.4.6. Prawo do uczestniczenia w przesłuchaniu świadków i zadawania im pytań	280
8.5. Protokół kontroli	282
8.6. Konsekwencje stwierdzenia naruszeń	284

Rozdział IX

Odpowiedzialność pracodawcy za naruszenie ochrony danych osobowych	286
9.1. Odpowiedzialność cywilna	286
9.1.1. Odpowiedzialność odszkodowawcza na podstawie RODO	289
9.1.2. Odpowiedzialność cywilna na podstawie przepisów o ochronie danych	291
9.2. Odpowiedzialność administracyjna	292
9.3. Odpowiedzialność karna	303

Rozdział X

Wzory pism	307
10.1. Zgoda kandydata na przetwarzanie danych osobowych w procesie rekrutacji	307
10.2. Zgoda pracownika na rozpowszechnianie wizerunku	309
10.3. Cofnięcie zgody pracownika na przetwarzanie danych osobowych	311

Rozdział XI

Checklista realizacji obowiązków pracodawcy w zakresie wdrożenia RODO	312
Bibliografia	315
O autorach	319

WYKAZ SKRÓTÓW

Akty prawne

- d.u.o.d.o. – ustawa z 29.08.1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. z 2016 r. poz. 922 ze zm.) – ustawa nie obowiązuje z wyjątkiem art. 1, 2, art. 3 ust. 1, art. 4–7, 14–22, 23–28, 31 oraz rozdziałów 4, 5 i 7*
- dyrektywa 95/46/WE – dyrektywa 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 24.10.1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych (Dz.Urz. UE L 281, s. 31, ze zm.)
- Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.04.1997 r. (Dz.U. poz. 483 ze zm.)
- k.p. – ustawa z 26.06.1974 r. – Kodeks pracy (Dz.U. z 2018 r. poz. 917 ze zm.)

* Art. 175 u.o.d.o.: „Traci moc ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 922 oraz z 2018 r. poz. 138 i 723) z wyjątkiem art. 1, art. 2, art. 3 ust. 1, art. 4–7, art. 14–22, art. 23–28, art. 31 oraz rozdziałów 4, 5 i 7, które zachowują moc w odniesieniu do przetwarzania danych osobowych w celu rozpoznawania, zapobiegania, wykrywania i zwalczania czynów zabronionych, prowadzenia postępowań w sprawach dotyczących tych czynów oraz wykonywania orzeczeń w nich wydanych, kar porządkowych i środków przymusu w zakresie określonym w przepisach stanowiących podstawę działania służb i organów uprawnionych do realizacji zadań w tym zakresie, w terminie do dnia wejścia w życie przepisów wdrażających dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchyłającą decyzję ramową Rady 2008/977/WSiSW (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 89)”.

- k.p.a. – ustawa z 14.06.1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2017 r. poz. 1257 ze zm.)
- k.w. – ustawa z 20.05.1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz.U. z 2018 r. poz. 618 ze zm.)
- nowela z 10.01.2018 r. – ustawa z 10.01.2018 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze skróceniem okresu przechowywania akt pracowniczych oraz ich elektroniczną (Dz.U. poz. 357)
- projekt u.z.n.u. – projekt z 23.05.2018 r. ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem stosowania rozporządzenia 2016/679, <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12302951/katalog/12457732#12457732>
- RODO – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.Urz. UE L 119, s. 1, ze zm.)
- u.o.d.o. – ustawa z 10.05.2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. poz. 1000)
- u.z.n.k. – ustawa z 16.04.1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2018 r. poz. 419)

Czasopisma i publikatory

- Dz.U. – Dziennik Ustaw
- Dz.Urz. UE – Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej
- HUDOC – baza orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, dostępna na stronie internetowej ETPC: echr.coe.int
- ONSA – Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego
- ONSAiWSA – Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego i Wojewódzkich Sądów Administracyjnych
- OSNP – Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych

Inne

EOG	– Europejski Obszar Gospodarczy
ETPC	– Europejski Trybunał Praw Człowieka
GIODO	– Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych
Grupa Robocza	– Grupa Robocza ds. Ochrony Osób Fizycznych w zakresie
Art. 29	Przetwarzania Danych Osobowych
IOD	– inspektor ochrony danych
NSA	– Naczelny Sąd Administracyjny
PIP	– Państwowa Inspekcja Pracy
PUODO	– Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych
SN	– Sąd Najwyższy
UOKiK	– Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
ZUS	– Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Rozdział I

ZAGADNIENIA WSTĘPNE

1.1. Idea zmiany stanu prawnego w zakresie ochrony danych osobowych

Wyciąg z przepisów

Motyw 2 RODO

(...) Niniejsze rozporządzenie ma na celu przyczynić się do tworzenia przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości oraz unii gospodarczej, do postępu społeczno-gospodarczego, do wzmacniania i konwergencji gospodarek na rynku wewnętrznym, a także do pomyślności ludzi.

Motyw 4 RODO

Przetwarzanie danych osobowych należy zorganizować w taki sposób, aby służyło ludzkości. Prawo do ochrony danych osobowych nie jest prawem bezwzględny; należy je postrzegać w kontekście jego funkcji społecznej i wyważyć względem innych praw podstawowych w myśl zasady proporcjonalności (...).

Motyw 10 RODO

Aby zapewnić wysoki i spójny stopień ochrony osób fizycznych oraz usunąć przeszkody w przepływie danych osobowych w Unii, należy zapewnić równorzędny we wszystkich państwach członkowskich stopień ochrony praw i wolności osób fizycznych w związku z przetwarzaniem takich danych. Należy zapewnić spójne i jednolite w całej Unii stosowanie przepisów o ochronie podstawowych praw i wolności osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych (...).

Ujęta w ramy normatywne ochrona danych osobowych w niektórych państwach europejskich ma już niemal 40 lat, a zapoczątkowała ją Konwencja nr 108 Rady Europy z 28.01.1981 r. o ochronie osób w związku z automatycznym przetwarzaniem danych osobowych (Dz.U. z 2003 r. poz. 25), która weszła w życie 1.10.1985 r.¹ Pierwotnie Komisja Europejska postulowała jedynie wobec państw członkowskich UE ratyfikację tej konwencji, jednak wobec rozbieżności w uregulowaniach krajowych organy unijne podjęły inicjatywę stworzenia odrębnych regulacji wspólnotowych w zakresie ochrony danych osobowych². Ich efektem była dotychczas obowiązująca dyrektywa 95/46/WE, która została uchylona ze skutkiem od 25.05.2018 r. (czyli z datą, od której bezpośrednio skuteczne staje się RODO).

Ochrona osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych jest w Europie jednym z **praw podstawowych**, czego gwarancję stanowią zapisy art. 8 ust. 1 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (Dz.Urz. UE C 202 z 2016 r., s. 389), jak również art. 16 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.Urz. UE C 202 z 2016 r., s. 47). W związku z aneksją do UE Polska wdrożyła standardy unijne w zakresie ochrony danych osobowych w drodze ustawy z 29.08.1997 r. o ochronie danych osobowych. Należy dodać, że ustawa ta obecnie nie obowiązuje, z wyjątkiem art. 1, 2, 3 ust. 1, art. 4–7, 14–22, 23–28, 31 oraz rozdziałów 4, 5 i 7, w pozostałym zakresie została zastąpiona nową ustawą z 10.05.2018 r. o ochronie danych osobowych.

Gwałtowny rozwój technologiczny i globalizacja, jak również znaczne zwiększenie transgranicznych przepływów danych osobowych, w tym pomiędzy podmiotami publicznymi i prywatnymi, przyniosły jednakże całkowicie nowe wyzwania w dziedzinie ochrony danych osobowych. Powstała potrzeba stworzenia stabilniejszych i spójniejszych ram ochrony danych osobowych w UE oraz zdecydowanego ich egzekwowania. Ponadto niezbędne stało się wzmocnienie u osób

¹ Konwencja nr 108 Rady Europy w Polsce obowiązuje od 1.09.2002 r.

² W. Gogłóza, *Prawo do prywatności – studium komparatystyczne*, <https://wgogloza.files.wordpress.com/2007/12/prywatnosc1.pdf> (dostęp: 20.06.2018 r.).

fizycznych, podmiotów gospodarczych i organów publicznych większego poczucia pewności prawa i jego stosowania w praktyce. Celem aktualnej reformy europejskich przepisów o ochronie danych osobowych jest zatem **zapewnienie w UE spójnego i równorzędnego we wszystkich państwach członkowskich stopnia ochrony praw i wolności osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych – co z kolei umożliwi swobodny przepływ danych osobowych w UE, zniesie przeszkody w prowadzeniu działalności gospodarczej na szczeblu UE oraz w zakresie konkurencji, jak również ułatwi organom wykonywanie obowiązków nałożonych na nie prawem UE.**

Twórcom polskich regulacji ukierunkowanych na zapewnienie skutecznego stosowania RODO w naszej przestrzeni prawnej, oprócz wdrożenia przepisów unijnych, przyświeca równocześnie cel w postaci zapewnienia efektywniejszego od obowiązującego obecnie systemu ochrony danych osobowych. Priorytetem jest w szczególności **przyspieszenie trwających postępowań** w sprawach dotyczących zasad naruszenia ochrony danych osobowych w Polsce³. Ustawodawca polski kończy prace nad projektem ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem stosowania rozporządzenia 2016/679 (dalej jako projekt u.z.n.u.)⁴.

1.2. Ochrona danych osobowych – podstawy prawne

Wyciąg z przepisów

Artykuł 1 RODO

1. W niniejszym rozporządzeniu ustanowione zostają przepisy o ochronie osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych oraz przepisy o swobodnym przepływie danych osobowych.

³ Ocena skutków regulacji projektu u.o.d.o., <http://www.legislacja.gov.pl/projekt/12302951> (dostęp: 3.12.2017 r.).

⁴ Tekst projektu i uzasadnienia dostępny pod adresem: <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12302951/katalog/12457732#12457732> (dostęp: 25.06.2018 r.).

Publikacja stanowi kompendium wiedzy na temat ochrony danych osobowych w stosunkach pracy. Czytelnik znajdzie tu nie tylko kompleksowe omówienie uregulowań rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 (RODO), które są bezpośrednio stosowane, oraz nowej ustawy z 10.05.2018 r. o ochronie danych osobowych, lecz także konkretne rozwiązania, które pracodawca może wdrożyć w celu przygotowania swojej praktyki do nowych wymogów. Co więcej, autorki wielokrotnie odwołują się do projektowanych zmian do Kodeksu pracy dotyczących przetwarzania danych osobowych w stosunku pracy.

Wartość tego przystępnego poradnika podnoszą:

- liczne praktyczne przykłady, pomocne w interpretowaniu wymogów RODO,
- odwołania do orzecznictwa oraz opinii i wytycznych Grupy Roboczej Art. 29,
- wzory dokumentów stosowanych w sprawach z prezentowanej dziedziny.

Książka będzie istotnym wsparciem dla pracodawców, na których ciąży odpowiedzialność za dostosowanie praktyki przetwarzania danych osobowych podwładnych do wymogów stawianych przez RODO, a także dla pracowników kancelarii prawnych i biur rachunkowych zajmujących się obsługą kadrową. Powinni się nią zainteresować również pracownicy, którzy chcą się zapoznać z prawami przysługującymi im w omawianym zakresie.

Edyta Jagiełło-Jaroszewska – radca prawny w Kancelarii Raczkowski Paruch; zajmuje się bieżącą obsługą spółek w zakresie prawa pracy oraz doradza w obszarach ochrony danych osobowych pracowników, w tym przetwarzania danych osobowych w grupach kapitałowych, włącznie z transferem danych za granicę, w kwestiach związanych z monitorowaniem pracowników i weryfikacją kandydatów do pracy; wspiera działy HR we wdrożeniu RODO; członek The Data Protection International Practice Group Ius Laboris; prowadzi szkolenia z tematyki ochrony danych osobowych pracowników.

Daria Jarmużek – radca prawny w Kancelarii Raczkowski Paruch; pracowała w poznańskich kancelariach świadczących kompleksowe usługi prawne na rzecz osób fizycznych i przedsiębiorców; ma wieloletnie doświadczenie w obsłudze przedsiębiorców w zakresie prawa pracy; zajmowała się też bieżącym doradztwem w obszarze prawa cywilnego i gospodarczego.

Paulina Zawadzka-Filipczyk – radca prawny w Kancelarii Raczkowski Paruch; doświadczenie w doradztwie i prowadzeniu spraw prawnych dla podmiotów gospodarczych, także w dziedzinie prawa pracy zdobyła w poznańskich kancelariach radcowskich; współpracuje z wydawnictwem Wolters Kluwer Polska w zakresie przygotowywania publikacji dotyczących prawa pracy; autorka ponad 1300 praktycznych odpowiedzi na pytania klientów w publikacjach elektronicznych.

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45, FAX 22 535 80 01

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLWUER.PL

WWW.PROFINFO.PL

ISBN 978-83-8124-577-7

